

Takwaakinowi Akikwaahpinewi Mashkiki

Kakina Awiya Owiicilikowin Wiintamaakewin

Ciihtahikewin mii peshik maawac kaa mino wiicihiwemakak mino ayaawinink. Ciihtahikewinan kipitnikemakanon aashoohiwewinink miina aahkosiwinink. Kiikewimashkikiin kiwiicilikonon kimiiyawaank kaa naatamaakoyan cinisitawinank miina cimiikaanaac kaa aahkosishkaakenic manicooshan miina aahkosiwi manicooshan.

Kekonen takwaakinowi akikwaahpinewin?

Takwaakinowi akikwaahpinewin (akik) pakitanaamowinink ishi aashohiwe aahkosiwi manicoosh. Kawin kakina awiya kaa akikwaahpinewin takikentaakwahsinini, shaakoc kiyaapi ta aashoohiwe, kiishpin osihshotank naanta aatihsic. Akikwaahpinewin mii peshikwan ke inentaakosic taapishkoc kotakiyan pakitanaamowaahpinewin naanta ewitakikomic. Shaakoc, nawac kici aahkosihshkaake apiici awiya moci otakikomic. Ohowe kika inamanci ketahtawiin cikici kishisoyan, citatewisiyan, cikici caakiyan, citewi kontashkweyan, miina cipaahte osihshotaman. Ci aakatamancihoyan miina kaye ci maciciinakishimancihoyan, apinonciishishihkaank ota maawac. Akikwaahpinewin awashime kikakii aahkosihshkaakon taapishkoc miniwi manicooshiwaahpinewin, ahpin aahkosiwikamikonk ciishiwini kooyan.

Akikwaahpinewin takii wenci aashohiwe osihshotamowinink, aatisiiwinink, naanta wiitancikeminc naanta wiici minikweminc awiya. Kikakii aashohiko akikwaahpinewin kaa otaahpinaman kekoonan kaa manicooshiwahkin miina kitoonink, kicaapink, naanta kikitink ishininciitaayan. Howe tash onci, kiciinentaakwan aakawinaman kikit miina kitoon kinakwayaank osihshotaman naanta aatisiiyan. Kaawin kiwiinkwaanink ishininciitaan miina waawiipac kaahsiininciin. Kitaakii kaahsiiniciwaaken shoopahon miina nipi naanta ci aapacitoyan kaahsiininciwaakewin, ihiwe ota maawac ishkwaa osihshotaman miina aatisiiyan.

Akikwaahpinewin takose tahsoyaki. Ohomaa Manitoba, kaani takwaakink maacis minikok ke siikwahk. Tahso takwaakin akikwaahpinewi mashkiki naanta niishwaayisihse pimihse minikok tepwe kaani maatanokiimakahk. Miitashihi, ci kanawentaakosiyon miina ci kanawenimintwaa kaa wiicii watwaa, kiciinentaakwan kiin miina ci tipencikewinak ci ciihtawikoyek minikok akikwaahpinewin ke maaciitaamakahk piinci Manitoba.

Kekonen akikwaahpinewi mashkiki?

Tahsoyaki, okikentamaak opimikanawentaanaawaa minsiwe akink kaa ishaamakak akikwaahpinewin. Miitash ohomaa kaawinci kikentamiwaac aanihiweniwan akikwaahpine winan maawac ke aahkosishkaakemakaninik miinawaac ani akikwaah pinewinikaak. Ohoweniwan tash akikwaahpinewin miihimaa wenci oshicikaatekin akikomashkikiin ihiwe kaa akiwahk. Miitash eshisek, paahpahkaan ishicikaate akikwaahpinewi mashkiki tahsoyaki. Miitash howe onci, miina kaashi wiicihwi makak akikwaahpinewi mashkiki kek ahpin ani nontesiimakan, kiciinentaakwan ci otaahpina man akikwaahpinewi mashkiki tahsoyaki.

Mishiin ayaawan akikwaahpinewi mashkikiin Health Canada kaa aapacitoc. Kaa aapacitoc mashkikiin Manitoba tahso takwaakinowi akikowimashki kiin ciihtahowewin ayaawan ekaa citipahamiwaac Manitoba awiyak.

Akikomashkikiin kaawin kikakii wiicilikosiin kotakiyan aahkosiwimani cosh aashohiwewinan, kaye kotakiin akikwaahpinewin, naanta kaye pakitanaamowaahpine winan taapishkoc COVID-19.

Manitoba mekwaac otaapaciton peshikwan miina kaa mashkawiimaka ninik akikomashkikiini. Ohoweniwan akikomashkikiin maawac kwayahk kanawencikemakan akikokaank maawac kaashi aahkosishkaakenic akikwan. Peshikwan kaa miikiwaaniwank akikomashkikiin pikwawia miina kaa ninkotwaahsokiisihswec miina awashime kaa apiicikic. Kaa mashkawaak akikomashkikiin nawac soonki nakaashkikemakan ki miiyawi naatamaakewinink kekii kici aahkosiskaakokopan miina enintwaa awashime 65 kaa tahso pipoonewaac ci otaahpinamiwaac.

Kiyaapi wii kikentaman kaa mashkawaak akikwaahpinewimashkiki miina ke otaahpinank awiya 65 kaa tahso pipoonec pikiiwiken manitoba.ca/flu.

Aani kewinci otaahpinamiwaac awiyak akikwaahpinewi mashkikiini?

Ciihtahokoyan akikwaahpinewi mashkiki mii maawac kwayahk keshi kanawenimikoyan, ki tipencikewin, miina kotakiyak awiyak kitapiwinink akikwaahpinewinink, maawac eshkam kici aahkosihshkaake akik. Akikwaahpinewimashkiki naakwan ekaa mishiinwaa ehishaac mashki kiiwininiikaank, aakosiwikamikonk, miina nipoowinink akikwaahpine winink onci, ahaweniwak ota maawac kaa nitaa aahkosishkaakowaac akikwan.

Awanen ke miininc akikwaahpinewi mashkikiini?

Tahsoyaki akikwaahpinewi mashkiki ciwitaahpinikaatek inahcikaaniwan miina ekaa ci tipahamiwaac kahkina Manitoba kaa onciwaac kaa ninkotwaahso kiisihswewaac miina ishpimink ihiwe Manitoba kaa ishi ciihtahike onahcikec.

Maawac kiciinentaakwan wahaweniwak Manitobans ci ciihtahontwaa akikwaahpinewimashkikiini ekaa cikici aahkosic akikwaahpinewinini:

- awashime 65 kaa tahso pipoonewaac

Takwaakinowi Akikwaapinewi Mashkiki

- awiya owaahkaahikanink kaa kanaweniminc naanta kici ahaawikami konk
- apinonciishihshak ninkotwaahsokiisihs minikok kaa niyaananoyakii winec
- awiyak ohowe kaashi nepitaahpinewaac:
 - miiyaw naatamaakewin kaa nontesiimakahk aahkosiwinink naanta mashkikiini kaa inishkaakoc
 - ote naanta ohpanaank kaashi aahkosc (tapishkoc ekaa akikwaapo ka oshicikese, pahkanaamowaahpine)
 - kinwensh acetylsalicylic acid (Aspirin®) antawihikowin (ahawe niwak nahsaw ninkotwaahsokiisihs miina kaa 18 pipoonewaac eta)
 - ishi ayaawinan naanta kaa inishkaakoyan kimaamitonencikanink
 - shookaawaahpinewin miina kotakiyan omisataank aahkosiwinan
 - ototikwasiwaiyaahpinewin
 - kaapankihsaakamiskwesec
 - aancipowin (BMI ≥40)
- kaa kikishkaawasowaac awiyak
- anishinini otanawihwe, otaahkosiwi antawihwek miina nishtam kaa takopanihoc anokiinaakan
- awiyak kaa wiicihiwewanokiiwaac piinciyahi naanta eshi kipahominc awiyan keshi ninicishenic (tapishkooc, kici ciimaani anokiinaakanak)
- awiyak kici wiicihiwewinan apiwinink kaa anokaatamiwaac
- pikwawiya kaa kanawenimaawahsoc minikok kaa niyaananoyahkiiwi nenic apinonciishihshan
- waahkaahikanink kaa onciic pikwawiya kekici aahkosishkaakoc akikwaahpinewinini kaye ikiweniwak ekaa mashi kaa ninkotwaahso kii sihswenic oniicaanishihshiwaan naanta kaa kikishkaawahsowaac
- Anishininiwak
- awiya otanokiiwiniwaa miina/kaye ometawewicikewiniwaa kaa onci wenci aashoohikowaac pinenshiinshi A (H5N1) aahkosiwinan

Apinonciishihshak ekaa mashi kaa shaankahso pipoonewaac, ekaa wiikhaa mashi kaa cihtahonc, niishwaa cicihtahwinc, niywaayishise naake miinawaac citashi mashkawaanik otakikwaahpinewi mashkiki. Peshikwaa cicihtahikaniwic ishi antawencikaateni tahso takwaakin.

Maayaam wii kikentaman kekonen ekikisink akikwaahpinewi mashki kiink, aati waapantan kaakii oshitooc akikwaahpinewi mashkikiini otoshihihikan (ayaawan paahkiwepahikewinan

ihimaa Manitoba Tahso Takwaakinowi Akikwaahpinewin akoocikan manitoba.ca/flu) naanta ci kanonac ki mashkikiikwem.

Awanen EKAA kemiininc akikwaahpinewi mashkikiini?

Kaa akine piihwintwaa awiyak ekaa ci miinintwaa akikwaahpinewi mashkikiini:

- apinonciishihshak ekaa mashi kaa ninkotwaahsokiisihsnewaac
- pikwawiya kaakii aahkosishkaakoc ishkwaayaac kaakii cihtahonc piko kekonini akikwaahpinewi mashkikiini
- pikwawiya kaa kici aahkosishkaakoc kekonini kaa kikihsink piko kekon akikwaahpinewi mashkikiink (kaawin eta waawan)
- pikwawiya kaakii aahkosishkaakoc omiiyawinaatamaakewinink kaa miikaanikoc omonshihonink (Guillain-Barré syndrome, GBS) ishi ninkotwaahswaayishise kaakii ishkwa miininc akikwaahpinewi mashkikiini

Pikwawiya kaa kici kishisoc paanimaa naake minoyaac cicihtahikaniwic. Mashkiki kiyaapic takii cihtahikaaniwan kiishpin pankii aahkosiyan tapish koc akik.

litok naanta kika inishkaakon akikwaahpinewi mashkiki

Health Canada opakitinaan akikwaahpinewi mashkikiini kwayahk ekii ishkwa naanaakatawentank ci minoshkaakemakaninik.

Maawac monshak naanta awiyak Manitoba kaa miinintwaa kaa ninkotwaahsokii sihsnewaac miina ishpimink otewishkaakonaawaa, emihskosewaa naanta epaakihsewaa kaakiishi cihtahontwaa.

Kotakiyan naanta kaa inishkaakemakahkin cikishisoyan, citewishtik waaneyan, miina cicaakiyan. Acetaminophen (tapishkoc Tylenol®) otaahpinan kishisoyan naanta tewisiyan. Acetylsalicylic acid (tapishkoc Aspirin®) EKAA WIIHKAA ci miinintwaa apinonciishihshak maawac cikiciinaahpinewaac ohkoni waank miina owiintipiwaank kici aahkosiwinini eshinhkaatek Reye's Syndrome.

Aanita awiyak kaye otinaahpineshkaakonaawaa ehaanimipakitanaam waahpineshkaakoc (oculo-respiratory syndrome, ORS) emaacisek ishi kici peshikowaahkaase kaa ishkwa ciihtahikaniwic piko akikwaahpinewi mashkikiini. Kaa aanimipakitanaamwaahpineshkaakemakahk mihskocaapishkaake makan kaye (naanta kaawin) cipaakiinkwesec, kaye peshik naanta kiyaapi ohoweniwan: ci osihsotank, ci ciwenaamoc, ci siintaahkikane mancihoc, ci aanimipakitanaamoc miina koncipanicikec, emacikontaa kanec, naanta etewikontashkwec. Kanonsh kimashkikiikwem

Takwaakinowi Akikwaahpinewi Mashkiki

kiishpin kiin naanta kiniicaanishihsh(ak) assa ohowe kii ishi ayaayan ORS ishkwa ciitahokoyan akikwaahpinewi mashkiki.

Kiciinentaakwan mashkikiwikamikonk ci ayaayan niyaananoshaapiti pahikanens ishkwa ciitahokoyan maashkoc ahpin onci kici aahkosihseyan. Kaye cikici kinakipapiihkwashkiseyan, ci aanimipakitanaamoyan, naanta ci paakikontashkweseyan, kitenanonk, naanta kishkishiin. Kiishpin ohowe ishiseyan ishkwa maacaayan mashkikiwikamikonk, kiciinentaakwan shemaak mashkikiihkwe ci waapamac.

Aati aatotan kekon kaa kiciisiseyan naanta kaa kosho aahkosihshkaa koyan mashkikiihkwekaank.

Kaa masinipiihikaatek ki kanawenimikowin

Kahkina ciitahowewinan ani masinahikaatewan awiya ociitahokowi pepanomink Manitoba Ociitahowe Piincipiihikewinink.

Ohowe piincipiihikewin wiicihiwemakan:

- kimashkikiihkwem kewinci kikentank kekonenan kaakii ciitahokoyan kiin miina kiniicaanishihsh(ak) aasha,
- kaani oshicikaatekin kiciitahokowi pepanon naanta ehpi wiintamaa koyan ekii aanswesek kiciitahokowin,
- aahkosiwi anokiinaakanak cinaanaakatawentamiwaac eshi minwanokii makaninik ciitahikewi mashkikiin ekaa ci aahkosinaaniwaninik.

Wii kikentaman aanti ke ontinaman ki ciitahokowi pepan, kiiwiken: manitoba.ca/health/publichealth/cdc/div/records.html.

Awiya Otaahkosiwi pepanom Onaahkonikewin okanawentaanan kitipaacimowinan miina/naanta kiniicaanishihsh(ak). Kikakii kaatoonan kitaahkosiwi pepanomiwaa miina/naanta kiniicaanishihsh(ak) ekaa ci waapantamiwaac aahkosiwi anokiinaakanak. Kiyaapic wii kikentaman wiintamaakewin, ohomaa ishi masinahiken: manitoba.ca/health/publichealth/surveillance/phims.htm.

Kiyaapi wiikhikentaman akikwaahpinewin naanta akikwaahpinewi mashkikiin:

- kanosh ki mashkikiihkwem;
- ishi kiton Health Links – Info Santé ihimaa Winnipeg 204-788-8200; ekaa kaa tipahikaatek pahkaan piinci Manitoba 1-888-315-9257;
- kiiwiken **Manitoba Takwaakinowi Akikwaahpinewi Akocikan:** manitoba.ca/flu